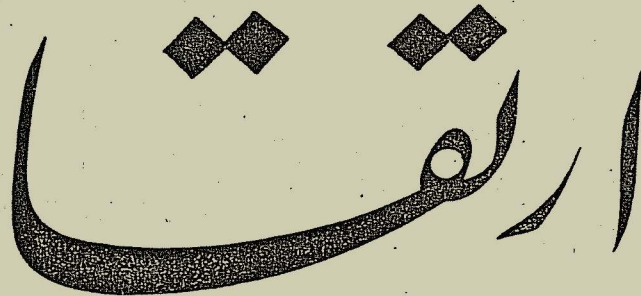


عدد: ۲۲ — ۷۰ (ایکنجی سنه) ۳۰ : ربیع الاول ۱۳۱۸ جمعه ۱۴ : تموز ۱۳۱۶ ۲۷ تموز ۱۹۰۰ (ایکنجی جلد)

(ارتقا) نك .۱ تانیول و طشره
ایچون بر سنه لك آبوله سی ۳۲
غروشدردر . پوسته بولی . مقبولدر .
صحافی بالجله ارباب قلمه آچقدردر . هر الی قلم
طوتان یازده بیلیر . مرکزی باب عالی
حاده سنده « معلومات » اداره خانه سیدر .

Journal illustré IRTIKA



ادبیات . فنون عسکریه و بحریه .
وتاریخ و تجارت و زراعت و صنایع
ومعارف و امور نافعه و اکلنجلی فقراندن
باحث مصور جریده در . هر نوع خصوصیات
ایچون غزته نك مدیری طاهر بکه مراجعت اولنور

Bureaux: 40, rue de la Sublime-Porte,
(Imprimerie Tahir bey) Stamboul.

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

شمه دیک جمعه کونلری نشر اولنور

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

او کندی کنديني براق بي تهايده
بتون غميله . تاثر ليله كزديره رك
آرار حياتي برنقمه سيله تجديده
كفايت ايله جك بر كوزل ، سويلي چيچك
§

آرار آران نه يورلز وجودي وار ، هر آن
آرار اوروخني اشغال ايدن كوزل چيچكي
هبا اولورسه يازيقدر زوالينك امكي
انك حدائق حسن و جمال ايچنده اينان !
تخيّل ايتديكي سياه باشقه يوق بكنر
تخيّل ايتديكي سنسك سن اي شكوفه تر !

ابن رفعت سامح



اين

دوشدي بي فائده كوزدن يره اول مرتبه سيل
منطقي اولدي سينه مده ينه آتش ميل
كورينور كوكده سونوك لمعلريله كوزمه
كريه ريزان ترحم كي سودامه سهيل
يوق تسلي ويره جك كيمسه جكم بامده
بي تهديد ايديدنيور ظلمت ياس آور ليل
آغلاسه م بلکه بر آز راحت اولوردم لكن
دو كه جك كوز ياشي ده قالمدي آرتق واول
قالمدي حرمان ايله چشممده سهرنك آفاق
چكيلوب كيردي نقاب آرقه سنه چهره نيل
اك جكر سوز وقوعات دلي حاويدر
يك حزين دوشدي بنم نامه سودامه بو ذيل

مستجابي زاده

عصمت



بكاي روح

روحمك يوق عرضه تابم بي كران احزاني
بيلسهك آغلارسك امينم حكمت افغاني
تسليتدن اورمه دم اي بي خبر كل كوكله
حاله ترك ايت اودرد ابتلا حيراني

كچ بوسودادن ديورسك بيلمورسك حالي
بردوشون ترك ايلمك اسامي انسان جاني
احتياج رؤيت جانان نه مشكل درد ايمش
شعله خيز ايلر دوشونسه م صبرمك بنياتي

هم ديرم بر كره جك اولسون ينه رؤيت نصيب
ايسترم هم بولسون يابان شب هجراني
آه اي سر در هوا ! فكريت بوسودادن بنم
قلب بي آرامك دهشتما خسراني

آغلادم سوداي صافدن خبردار اولمك
كوكلك ياقدك كول ايتدك صبريني ، ساماني

حكمت هجراني ايلركن تفكردون كيجه
يكدی بربر خاطرمدن اوپديكم چشماني
سيرايدوب تصويريني بيك كره باصدم قلبه
فكره دوشدم ، آغلادم مرآت حسن و آتي
رنج هجراندن بونالديجه بيليردم سيرايله
ملتجاي روح زارم سايه نيزكاتي

اسكيدن خلصفايي آنديران حجره م بوكون
آنديرر چشممده برموخش بلازنداني
اويله برسوز غرام و حيرتم كه سينه مك
بيك جهنم اولسه تصوير ايلمز نيراتي
وقف كوش ايلر شب خاموش ايچنده قلبه
ديكهرم ساز غرامك آتئين الحاتي
ديده دريا خيز غم ، كوكلم آلوريز جحيم
كوسترر درياده عشقك احتراق امكاتي

نيله تسكين ايلم يارب ! اسير حيرتم
حسن هجرانك بومدهش آتئين هجراني
صورمه حالندن زواللي قلب پر آلامك
بيلسهك آغلارسك امينم حكمت افغاني
مستجابي زاده

عصمت



ايكي قطعه

كچر هر آني اي دلدار ناكام !
تفكرله سني قلب حزينك
بي ايتكده در كريان رقت
نه فاجعدر سنك نقش حبيبنك

حصوله كله ملیدی بوافراق فقط
نه چاره بويله ايمش حكم سينه سوز قدر
بوتارليله محتفزي هجرانده
نه حاله قويدی بي كل ده كور هجوم كدر

مستجابي زاده

عصمت



خاطرة زفاف

حجله آمله زينتبخش اولان اي ياق جان
بختيارم سن كي برمايه ايتدم اقتران
ذوق وشوق عصمتكه كامرانم كامران
نقرات

بختيارم سن كي برمايه ايتدم اقتران
§

زيب خاطر در او مهتر ، صوت نازدل طراز
امتحان ايتدك بي ايتدمدي بنده كشف راز
قلب حزن آگاهمه لطفكه اولدك چاره ساز
نقرات

بختيارم سن كي برمايه ايتدم اقتران

ج . ل

بر متورمه يه

- برادري لساندن -

قوشلره برابر اويانيركن متبسم
آجشدي سنك غنجه بر نور شياك
بردن بره بيلم نه يه اولدك متورم
§

سيسلر آراسنده كورونور حزن ايله داغلر
اولدي سكا مدفن بوزمان خاك سهرنك
اول خاك سهرنكه دوشر والدهك آغلر
§

باق دادر مغموكه هر كون سني بلكر
رؤياي حزينكه كورور چهره كي محزون
صولش نه قدر طوبى لاديفك تازه چيچكلر
§

آه اي ورمك پنجه قهرنده كي تازه
عالمده وفات ايتديكه كوكلم اينانماز
لكن كيريور هر كيجه رؤيابه جنازه
§

همشيره جكم ! سن كيده لي كيمسه سز اولدم
هجر ايله ايتدك كيجه كوندوزيني او كسوز
كوكلدن اورولدم ينه كوكلدن اورولدم
§

يكتدك كيده لي هجر ايله مغمو نهادك
سندك دل محزونمه عالمده ايسه
كريان اوليور دادر مجروح فوادك
§

ايواكه مغلوب خزان اولدي بهارك
تا حشره قدر رقت ايله صافلايه جقدر
كوز ياشلرمك ايزلريني سنك مزارك
محمد جلال

محمد جلال



آثار مشوره

اونك مزارى

چيچكلر قوشلرك اويله بر بهاري واردركه
او كا ابديت سحر لرندن كلر دو كولور ...
جويبارلرك بعضاً متهالك چيلغين ، بعضاً
راكوتها آقهرق قوشدقلى بر عمان نامتناهي
واردركه سواحلنده بريلر يقانير ... بولو -
طرلك كلدكلى بر سمت مجهول ، او جدقلى
برخيابان ساوى واردركه مائي منكشه لرك ،
بياض كلرك انفاس طروايله ماليدر ...
چوللرك صمت اعصاري اويوتان بر حديفه
خولياسي واردركه نامتناهيك يادكاريدر ...
روزكارلرك ، لمعات ميناي ليالي مشافهات
اسرار ايچنده صالايان قانادلى واردركه
بوتون كوزللكلرك كهواره اهترازيدر ...
كوشلرك كولكلرى ، دالعه لرك نشيده لرى ،
كيجه لرك مهتابي ، هر شيتك بر شيتي واردركه

فقط اي ابدى هيجانلرم ، سويليكر ، بنم
روحك نه سي واردر ؟ - بنم روحك بر
مزارى واردركه هر صباح اوشستنده يتيم
ويكس بر قوش حزين وماتمي برسيله ابدى
اوته جكدر ... او كا صور كركه سوديكم نه
اولدي ؟

ع . ناجي



مقاله فنيه

كچي سوتينك خاصه غدايه سي

حيات انسانيزي ادامه ايچون اخذينه
مجبور اولديغمز ما كولات متنوع اولديني
معلومدر : بر طاقى زمرة حيوانيدن ، بر
قسمي شعبه نباتيدن استحصال ايديلور . بو
ما كولات مختلفهك ادامه بدنيه خصوصنده
تأثيرات ووظائف متنوعه اجرا ايدجكي فنا
نابتدر : فرضا اغديه مزك بر قسمي آزوتى
اولوركه تشكيل بينيه خدمت ايدر ، ديكر
بريسي صرف ايتديكمز قواي ميخانيكيه
تلافي ايلر . الخ ... بعض غدالر واردركه بو
شرائط حياتيه دن هرايكسي ده جامع اولور ،
لكن مقداري اندر در . بوميانده اولمق اوزره
(غداي كامل) عنوانيله صحت كتابلرنده
كوستريبن سوتي تعداد ايديه بيليرز . سوت ؛
هم بر غداي تام هم ملطف برايكي اولان بومايع
لذتدار طائلي وسكري برلدي ، حفيف بر
رايحه بي حائر بياض بر جسمدر كه بالجمله مملى
حيوانلرك ديشيلرينك غدد نديه سندن افراز
اولنور . سوتك منظره خارجيه سنه باقيه رق
ماهيتي تدقيق ايتشيلردر . خرده بين ايله
معابنده ، سوت رنكسز برمايع اولوب
دروننده ماده شحميه وياخود زيتدن متشكل
ومعلق بر حاله بولان كروي الشكل كوچك
جسملر سبج ايتديكي كورلمشدر . ؛ ايشته
تره يايغ بواجسام صغيرهك محاط اولديني زارك
دلک و تماس سبيله يرتيله رق خارجه چيقمه -
سندن ، بريره طوبى لانه سندن تحصيل ايدر .
بز بوراده سوتلرك انواع مختلفه سندن بحث
ايتيه جكر : واقعا نوع بشر اينك ، قادين ،
كچي ، قوزي ، مركب كي حيوانات مختلفه
سوتلريني استعمال ايدرسده بز انيچ
اوچنچيسني موقع ذكره قويه جغز .

كچي ، فقراي اهلاليك اينكي مثابه سنده
اولان بو حيوان حقيقه عالم بشريته فائده -
بخش در . يالكز ايله وياغي سيله دكل افراز
ايتديكي قيمتدار سوتيله دخي بزى دائما متدار
براقيور . بوكا (فقير اينكي) عنواني ويرمشدك
چونكه كچي اك كوزل اهلي وسجرائي
برحيواندر كه سائرلرينك قبون ايتديكي جزئي

برغیانی آدینی حالہ، اوصاف سفلیہ سنہ نظر آ
زنکین، فوق العادہ صحتی، وافر بر سوت
حاصل ایدر.

برجوق آدمیہ تصادف اولورک کچی
سوتینی ایچمکنده تردد ایدرلر، هله بعضری
سوتنه تصادف ایتدکاری «خصوصی لذت»
حسیله کچی سوتی حقیقده بر نفرت حقیق
بسلرلر، بونفرت واستکراه، دیدۀ حقیقته
باقحق اولورسوق موافق نصف صایله من،
حقیقی اثباته مجبورلر: چونکه کچی کمال تقید
واعتنایله باقیلر وصاغقی اصولی نظافت
طهارت دائرہ سنده اجرا ایدیلورسه سوتده کی
بورایچه اینکنکندن زیاده اولر.

کچی سوتی پک خفیف هضمی زیاده سیله
قولای واینک سوتینه نسبتاً قیماقچه دها
زنکیندر. فضله اولورق بیوک برخاصی،
بعضرک کچیک غداسی مقامنه قائم اولان
عطری، سمیدار ویاسائر نباتات کچی قوقامق
فضیلتی جائدر. حیوان بوخواصی عضویت
داخلیه شک کمال نزاکت وانتظامی سایه سنده
قزاشدر.

مطالعاتی تصریح ضممنده، کچی
سوتینک ترکیبی اینک وقادینکنه قیاساً
بروجه زیر یازدهم:

کچی	اینک	قادرین
کثافت	۱۰۳۳،۵۳	۱۰۳۳،۳۸
پنیرماده سی	۵۴،۴۴	۵۳،۰۴
تره یاغی	۲۵،۹۳	۲۷،۵۲
شکر	۳۱،۱۶	۱۰،۲۵
املاح	۰،۵۶	۰،۴۵
صو	۸۸۷،۷۱	۸۸۰،۷۱

بورایه قید ایدیلن مقدارلر بالطبع
وسطیدرلر؛ زیرا کچی سوتینک ترکیبی،
اینک سوتنده اولدینی کچی یالکزم کولاتک
طبیعتیه دکل، بلکه برجوق اسباب سائرده
طولای ده زیاده سیله تحول ایدر. لکن بورقلر
بزه عیاناً کوستریورک کچی سوتی، اینک
سوتندن زیاده قادرین سوتنه فوق العادہ
برمشابهت عرض ایدیور. بومقدارلری
مقایسه ایتدیکمزدہ حقیقی بولورلر. ذاتاً
کچی، تجربہ ایدنلرجه ده معلوم اولدینی اوزره
کندیسنه تودیع ایدیلن چوققلری خواهشکر-
انه امزیرر، اکثریابو خدمتی اتمامده برمسرت
حقیقی به حس ایدر. کچی سوتی، میقروپ
کومله رینه، حیوانات اهلیه سائرده دن پک آز،
نادر اولورق کرتار اولور.

موسیو (ژ. دولابولاقس) ک بوخصوصه
دائر سرد ایتدیک فکر شودر:

«هرکسجه معلوم اولدینی وجهله،
نوزادر علی الاکثر غایت وخیم برمرض،
اسهال طفلانه ایله مصاب اولورلرکه بوخسته لک
بعضایازموسمنده وفورطنه لی زمانلرده حقیق
برمرض ساری حکمی آیر.» هرسنه تیر.

مصائب، باشلیجه صنعی امزیکلرله بیوتیلنلر
اره سندن برجوق چوقق قربانلری آلوب
کتیریور. حال بویله ایکن شمیدی به قدر
بیچاره شیرخوارلرک تلفی مانع اوله جق، جدأ
مؤثر هیچ برواسطه بولنه مامشدر.

«بواقت دلسوزمه مقابله ایچون اوقات
معینه ده تعقیب ایدیلن سوتلره مراجعت ایدلک
ذهابنده بولونولدی. فقط موفقیت ینه تأمین
اولنمدی. شو حالده تکرار کری به عودت
ایتمک وطبیعتیه حصول بوله جق وقوع حاله
ممکن مرتبه انتظار و تقرب ایتک لازمدر.»
برجوق زمان، تره یاغی خصوصنده پک
زنکین از صولو و بناء علیه پک اغیر اولان
اینک سوتینک ترکیبیه کوچ ومشتقی هضمری
متعاقب آفات معدویه نک ظهور ایتسیله تمایز
ایدن عوارض اسناد اولندی. (تخمربلی)
خصوصنه دائر مدقق شهر موسیو «پاستور»
کشفیاتی وخلق دو قنور موسیو «دوقلو» نک
عملیات مهمه سی بومستله ایچون یکی برشهره
ترقی آچمشدر. سوت دروننده برجوق عدده،
آز ویاجوق قابل فساد وانتان، صاغلدقن
صکره سائر جرثومه لر ایله استیلای آتی
اولان تدرن خیره سنده اولدینی کچی غیرمضر
خیره لرک وجودی اکلاشلمشدر. بونلر پک
چوق ایدی. تخمربلر ایچون سوتی چوجقه
ویرمده قیانتاق ایجاب ایتدیک تکلیفنده
بولونلدی، ایشته اصول تعقیب Sterilisation
میدانه چیقدی. بوندیر احتیاطی پک کوزلدر،
عقل وتدبیر موافق برصورتده تطبیق ایدلدی
هر طرفه، برکروه امراضک ظهوری همان
آچقندن آچیغه توقیف ایلدی. مع مافیہ
چوققلرک دوجار اولدینی اسهال، تدرن
(ورم) دن دها معند اولدینی اکلاشیدی.
چونکه برجوق سنه لر تخریبات کلیه ده دوام
ایدیور.

ایمدی، فن، تبعات مدیده دن صکره
بوعلتک سبب ومبدای چوجقک معده سنده،
سوت وعصارات صفرائیه نک یوکسک بدرجه
حرارت وقوة الکتریقیه بی حامل برهوا
نسیمی تحت تأثیرنده تماسده بولنلریله تشکل
ایدن خصوصی وپک سریع التأثير اولدینی
بیان ایلدی.

بوتصادف فضله اولورق مرضک موسم
صیفده نکس تجدیدی ایله دخی اثبات ایدلمشدر.
فن جلیل طبابتک بزه تلقین ایلدیکی افادات،
خصوصات مشروحه به بناء شایان قبولدر؛
لکن خسته لغک سببی بالذات سوت اولدینه
نظراً، ارضاع مسئله سی هیچ بروجهله حل
وفصل ایدیله میور.

ایمدی، برکره دها ذکر ایدلم، چوجقک
ممکن اولدینی قدرتازه ووالده سنککنه موافق
ومشابه (کمیت وکیفیتجه) سوت تدارک

ایدرک اک ممکن، قابل حصول کیفیته تبعیت
ایتمک اقتضا ایدر.
ایشته یوقایدنبری تفصیلی صدندہ
کچی سوتی بوخواصی، ارادیغمز شرائط
مستحسنه صحیه بی بلغامبالغ جامعدر.

بوابده نظر دقتی، جلب ایدمک نقطه
شودر: اینک، معلوم اولدینی اوزره داء الدرن
Tuberculosis پک مستعددر. انسان بوعلت
مهله که میقروبلری حاوی سوتی بیلیمکسزین
ایچر سه منتن اولور. بونی منع ایتک ایچون
حیواناتک مملری عات مذکورہ ایله معلول
اولوب اولمدینی دائماً تعیین ومعیانه ایتک
کرکدرکه بوده بالذات اطبای بیطریه نک
وجودینه، قنون بیطریه نک ترقی وتطبیقنه
وابسته در. قیانتاق وتعقیب ایتک سوتک
لذتی اوزرنده برپارچه اجرای تأثیر ایدرلر.
حالبوکه کچی سوتی بوتهلکیه معروض دکلدر.
ذاتاً بو حیوان داء الدرنه طوتلماز، متعاصیدر.
ایشته، سائرلرندن زیاده متورم وکوکس
علته مبتلا اولغه مستعد ضعیف کیمسه لر
کچی سوتینک استعمالنی توصیه ایتک
سبی آرتق آرانلما تیلدر ظن ایدرم: حقیقت
میدانده در. [۱] یالکز برجهت واردرکه
کچیلر علی السویه ای صاغچ دکلدر. بونک
ایچونده صاغلی کچی انتخاب ایتک اصولی
بیلیمیدر.

اینکده دخی اولدینی کچی، ای صاغچ
برکچی پک آشکار اولان «نسائیت féminisme»
علامتیه اکلاشیلر.

معلم موسیو (ش. قورنوهن) دیرکه:
کنیش وزیاده نشوونما بولمش برقولا ق زیاده
سوت ویرمک حقیقده مناسب بر اشارتدر؛
برجوقلری دخی بیلن ایدرلرکه برطاق اجناس
جنوبیه قوزیلرینک وبرجوق کچیلرک کرده ننده
صارقان پارچهلر عینیه سوت حاصلاتنه کوزل
برنشانده در. لیکن معلم مومی الیهک تطبیقاتی
بولاحقه لروفرات افرازلری اره سنده برمناسبت
بولنمدینی کوستریور.

خاتمه مقال اولق اوزره شونی سویله لم که
اکثری ممالکده کچی سودیله نفیس ومعتبر
برلذتی حائر فوق العادہ کوزل برپنیر یاپیلر.

[۱] کچیلرک تدرنه طوتولما قلری اولجه معلوم
ایسه ده بالآخره بو حیواناتک دخی مرض مذکورہ
طوتولما قلری ثابت اولمشدر؛ چونکه کچیلرک تدرنه
طوتولما سی هیچ برشیته مستند اولماز. بومقاله
ایسه اولجه یازلیندن تصحیح ذهاب ایدلک ایچون
تخظیره لزوم کوودک. لیکن ینه هر حالده حیوانات
موجوده نک سوتلرندن زیاده کچینک شرائط صحیه بی
جامعدر.

مسعود رمزی

کویلیر

و

کوی حیاتی

— محمد جلال پک افندی به —

زمره آسا برطاغک یاماجنده سکنه سی
یکرمی اوتوز اودن عبارت بولنان برکویده کچه.
جک حیاتی دوشونکر! سزی بیله م فقط اوو-
فاجق کوی، او آشیانه غریبی به بن هر آن تقدیر
ایدرم. کویده بشقه برخط ذویار، بشقه بر
نشته کورورم.

صبح اولور. هرکویلی آشیانه سعادتندن
چیقار. هرکسک بروظیفه نظیفه سی وار.
کیمیسی مدار تعیش وسبب رفاهیتلری
اولان تارلایه، کیمیسی او کویک اون بش
یکرمی دانه دن عبارت بولنان داغاری سوره رک
مرعائک برکوشه سنه، بعضیسی برسوری
تدارک ایدم بیلدیکی قیونی قوزوسیله برکو-
هسار آهینک سایه روح آورینه، بردره نک
ساحل جازباسنه کیدر. دره نک آهنگ
جوشا جوشنی دکلیه رک، سوریشنی کوده رک
اقشامی ایدر برسمی متادی که عادتاً غبطه
اولنه جق حالات!

کویلیر چالشمی برمسلك حقیق
ایدنمشلردر. ارککی، قادینی والحاصل
چولنی چوجنی دائماً چالشمقله کچینوب
کیدرلر.

بوسوزلر مه دلیل اتخا ایدم جکم برشی
وارسه اوده کره ارضک شعباتندن اولان
اووهر، طاغر، دره لر وسائر مثلاً مواقع
طبیعه در.

اووه نک قابل زرع اولان هر هانکی
برجهتیه باقیله جق اولورسه کنج ویا اختیار
برکویلینک موسمنه کوره چفت سورمسی،
تخم صاچسی، اکین یچمسی کوریلور.

طاغرله دره لر عطف نظر ایدرسه کر
ینه اوکویک دلیقانلیسی ویا دایرینک
قیون قوزو سوریشنی آسمانه قدر
اعتلا ایتمش. اولان اولو اغاچلر آرہ سنده
وکاه بردره نک کناری خوش رفتارنده رعی
ایتمکده اولدقلری کورلدیکی کچی اقشامه قدر
کندیلرخی اکندیر مکمدارویکانه تسلیلری ده
اندن بشقه برشی اولیان قوالک صدای حزینی
واصلی مسامع ابتهاجک اولور.

کویلیر بودرجه چالشمی سورطاقدن
اولدقلری کچی قلبلری وجدانلری صافیتدن
اصلاً شاشماز. جدیت ائلرک رهبر نجاتی،
چالشمق نمونه جهد غیرت لیدر.

برکویه کیدیکر. کویلیرله مناسبتکر
اولسون. اوراده اقشاملا به جفکر ایجاب
ایدیور. عجباً کچیه بی نصل کچیره جکر.